

فَدَكِّرْ اِنْ نَفَعَتِ الدِّكْرَى

یادآوری کن، که یادآوری مفید است.

سوره‌ی اعلیٰ، آیه‌ی ۹

یادآوری

دانش آموزان عزیز! ورود شما را به کلاس ششم دبستان تبریک می‌گوییم. امیدواریم در سال جدید تحصیلی نیز با توکل بر خدا و با تلاش بیشتر، قرآن کریم را بهتر بیاموزید. سعی کنید هر روز تعدادی از آیات قرآن را بخوانید تا به تدریج با آن انس بگیرید. در این جلسه برای یادآوری آموخته‌های قبلی، تمرین‌های زیر را انجام دهید.

تمرین اوّل: با دقت در حروف ناخوانا، این عبارات قرآنی را بخوانید.

– «ی» زیر الف کوچک (یٰ)

۱- وَ اَنْ لَّیْسَ لِلْاِنْسَانِ اِلَّا مَا سَعَى

۲- اَوْلٰی لَكَ فَاَوْلٰی

– «ی» بعد از تنوین فتحه (یٰ)

۱- یَوْمَ لَا یُعْنَى مَوْلٰی عَنْ مَوْلٰی شَیْئًا

۲- قَالُوا سَمِعْنَا فَتٰی یَذْكُرُهُمْ

– «الف» بعد از واو آخر (وا)

۱- وَ لِكُلِّ دَرَجٰتٍ مِّمَّا عَمِلُوا

۲- وَ اَقْسَمُوا بِاللّٰهِ جَهْدَ اَیْمَانِهِمْ

تمرین دوم: این عبارات قرآنی را با دقت در حروف ناخوانای زیر همزه بخوانید.

– «و» پایه‌ی همزه (و)

۱- رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا

۲- الَّذِیْنَ یُؤْمِنُونَ بِالْغِیْبِ

۳- اِنَّ السَّمْعَ وَ الْبَصَرَ وَ الْفُؤَادَ

۴- وَ اللّٰهُ یُؤَيِّدُ بِنَصْرِهِ مَنْ یَّشَاءُ

- «ی» پایه‌ی همزه (ی)

- ۱- وَ هَيَّيْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا
۲- وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ
۳- وَ مَا يُبْدِي الْبَاطِلُ وَ مَا يُعِيدُ
۴- هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ

تمرین سوم : این عبارات قرآنی را با رعایت قاعده‌ی مدّ (کشیده‌تر خواندن صداها ی ، و ، ی) بخوانید.

- ۱- فَكُلُوهُ هَنِيئًا مَرِيئًا
۲- فَلَهُ أَجْرُهُ عِنْدَ رَبِّهِ
۳- وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا
۴- الْحَاقَّةُ ۱ مَا الْحَاقَّةُ ۲

تمرین چهارم : آیه‌ی ۲۰ سوره‌ی مُزَّمِّل را با رعایت علائم وقف (ع، ز، ط، -) بخوانید و اتصالات آن را مانند نمونه با فلش

( ) نشان دهید.

إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَىٰ مِنْ ثُلُثِي اللَّيْلِ وَ نِصْفَهُ وَ ثُلُثَهُ وَ طَائِفَةٌ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ
وَ اللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَ النَّهَارَ عَلِمَ أَنْ لَنْ تُحْصُوهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ فَاقْرَأُوا مَا تيسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ
عَلِمَ أَنَّ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضَىٰ وَ آخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَ آخَرُونَ
يُقاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاقْرَأُوا مَا تيسَّرَ مِنْهُ وَ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ آتُوا الزَّكَاةَ وَ اقْرَأُوا اللَّهَ قَرْضًا
حَسَنًا وَ مَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَ أَعْظَمَ أَجْرًا وَ اسْتَغْفِرُوا
اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ

در خانه، سوره‌ی مُزَّمِّل را از روی قرآن کامل* پیدا کن و آخرین آیه‌ی آن را بخوان.

* در آخر هر قرآن کامل، فهرست سوره‌های قرآن آمده است. برای یافتن هر سوره می‌توانید از این فهرست استفاده کنید.

دانش‌آموزان عزیز! برای آشنایی بیشتر شما با قرآن کریم، برخی از آیات کتاب درسی به صورت ساده، ترجمه شده است. این ترجمه‌ها شما را با فهم تدریجی قرآن کریم آشنا می‌کند. به یاد داشته باشید نیازی به حفظ ترجمه‌ی این آیات نیست. در بخشی از تمرین‌های این کتاب و نیز در کتاب‌های دوره‌ی متوسطه با معنای آیات قرآن کریم بیشتر آشنا خواهید شد.

خواندن قرآن

«نماز در قرآن»

در سال‌های قبل با برخی از آیات قرآن درباره‌ی اهمیت و جایگاه نماز آشنا شده‌اید؛ در آیات ۲ تا ۴ سوره‌ی انفال نیز به این موضوع اشاره شده است. این آیات را بخوانید و به ترجمه‌ی آنها توجه کنید.

۱- إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَّتْ قُلُوبُهُمْ

مؤمنان کسانی هستند که چون یاد خدا شود، دل‌هایشان خاشع می‌شود،

۲- وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا

و چون آیات او برایشان تلاوت شود ایمانشان بیشتر می‌شود،

۳- وَ عَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

و ایشان بر پروردگار خود توکل می‌کنند.

۴- الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ

مؤمنان کسانی هستند که نماز را برپا می‌دارند.

۵- وَ مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ

و از آنچه به ایشان روزی دادیم، انفاق می‌کنند.

۶- أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا

ایشان مؤمنان واقعی هستند.

۷- لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ

برایشان درجه‌هایی نزد پروردگارشان است،

۸- وَ مَغْفِرَةٌ وَ رِزْقٌ كَرِيمٌ

و آمرزش و روزی ارزشمند.

دانش آموزان عزیز! تمرین‌های «کار در کلاس» را به کمک هم‌کلاسی‌های خود و با استفاده از ترجمه‌های آیات درس و دانسته‌های قبلی خود انجام دهید. در صورت نیاز می‌توانید به فهرست کلمات پایان کتاب نیز مراجعه کنید.

تمرین اول: معنای این کلمات قرآنی را رو به روی آنها بنویسید.

مُؤْمِنُونَ : ...   قُلُوبٌ : ...   صَلَاةٌ : ...   رِزْقٌ : ...

تمرین دوم: معنای صحیح را علامت بزنید.

۱- يُقِيمُونَ : انفاق می‌کنند   برپا می‌دارند

۲- يُنْفِقُونَ : انفاق می‌کنند   برپا می‌دارند

تمرین سوم: آیه‌ی ۳ سوره‌ی بقره را بخوانید و ترجمه‌ی آن را کامل کنید.

۱- الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ

... ایمان می‌آورند به ... و ... را

۲- وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

و از آنچه به آنها روزی دادیم، ...

آیات نماز در قرآن را بخوان و درباره‌ی عبارت‌های ۴ و ۵ با خانواده‌ی خود

گفت و گو کن.

آشنایی بیشتر با خط قرآن : دانش آموزان عزیز! شما در سال‌های گذشته با ویژگی‌های خط قرآن آشنا شده‌اید. در این جلسه، برای توجه بیشتر به خط قرآن، برخی از مهم‌ترین ویژگی‌های این خط آمده است. لطفاً به آنها دقت کنید و شکل آنها را خوب به خاطر بسپارید.

این کلمات را بخوانید و آنها را باهم مقایسه کنید.

خوانده می‌شود	نوشته می‌شود	ردیف
الْكِتَابِ	الْكِتَبِ	۱
الْقِيَامَةِ	الْقِيَمَةِ	۲
لِلْكَافِرِينَ	لِلْكَفِرِينَ	۳
أَرَاكَ	أَرُكَ	۴
خَطِيئَةً	خَطِيئَةٌ	۵
بَرِيئًا	بَرِيًّا	۶
الصَّلَاةِ	الصَّلَوَةِ	۷
الْحَيَاةِ	الْحَيَوَةِ	۸
بِهِ	بِه	۹
نَفْسِهِ	نَفْسِه	۱۰

فعالیت : به کمک هم گروهی خود، کلمات بالا را در صفحه‌ی بعد پیدا کنید و آنها را با صدای بلند بخوانید.

آشنایی با علائم وقف*

- م علامت وقف لازم
- ط علامت وقف خیلی خوب
- ج علامت وقف خوب
- ز علامت وقف مناسب

* علامت تقسیمات قرآنی مانند جزء، حزب، نیم حزب و ...

وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلْتَقُمْ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ مَعَكَ وَ لِيَأْخُذُوا أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلْيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلْتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَىٰ لَمْ يُصَلُّوا فَلْيُصَلُّوا مَعَكَ وَ لِيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَ أَسْلِحَتَهُمْ وَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَ أَمْتِعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَ لَاجُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ أَذًى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَىٰ أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتَكُمْ وَ خُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ﴿١٠٢﴾

فَإِذَا قُضِيَتْ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَ قُعُودًا وَ عَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا ﴿١٠٣﴾ وَ لَا تَهِنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَأْلَمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَأْلَمُونَ وَ تَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَ كَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا ﴿١٠٤﴾ إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَبَكَ اللَّهُ وَ لَا تَكُنْ لِلْخَائِنِينَ خَصِيمًا ﴿١٠٥﴾

آیات این صفحه را بخوان و هنگام گوش کردن به قرائت این آیات، به ویژگی های خط قرآن دقت کن.

إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا

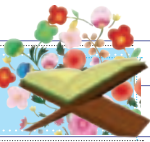
قطعاً نماز برای مؤمنان حکمی واجب است که در زمان‌های معین انجام می‌شود.

سوره نساء، آیه ۱۰۳

فعالیت ۱- به کمک تصویر با دوستان خود درباره‌ی اهمیت خواندن نماز و وقت آن گفت و گو کنید.

فعالیت ۲- آیه ۱۰۳ سوره نساء را بخوان و بگو کلمه‌ی «صلاة» چند بار در این آیه آمده است؟

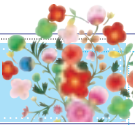

انس با قرآن کریم (استان تهران، شهرری، حرم امام خمینی)

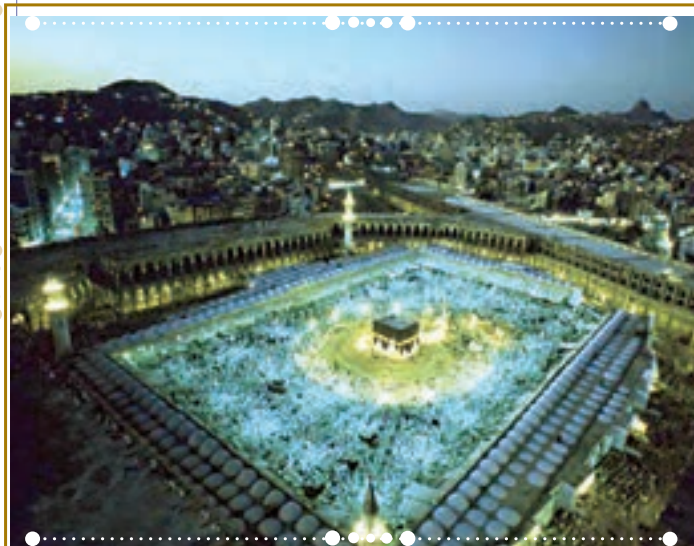
از نمازخانه یا دفتر مدرسه به تعداد کافی، قرآن به کلاس بیاورید؛ هر میز حداقل یک قرآن داشته باشد. با راهنمایی آموزگار به صورت تصادفی قرآن را باز کنید. سپس دانش‌آموزان هر میز، آیات آن دو صفحه را برای یکدیگر می‌خوانند. آن گاه هر دانش‌آموز حدود یک سطر را با صدای بلند می‌خواند.

وقت نماز

یک نکته
از هزاران

وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا
و با حمد و ستایش، پروردگارت را قبل از طلوع و غروب خورشید

وَمِنْ آنَاءِ اللَّيْلِ فَسَبِّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ
و در برخی از ساعات شب و روز نیز خدا را تسبیح کن

لَعَلَّكَ تَرْضَى
تا راضی و خشنود گردی.

سوره ی طه، آیه ی ۱۳۰

در ادامه‌ی آیات درس، آیات ۱۰۶ تا ۱۱۳ سوره ی نساء را از روی قرآنی که در خانه دارید، بخوان.

انس با قرآن در خانه